

Rustambek QO'LDOSHEV

Buxoro davlat universiteti
Maktabgacha ta'lim kafedrası
mudiri, pedagogika fanlari bo'yicha
falsafa doktori (PhD), dotsent

DARSLIK: MAZMUN VA SHAKL BIRLIGI

Maqolada darsliklar yuksak saviyada yozilgan ma'naviy-g'oyaviy, ilmiy-uslubiy, muayyan fan doirasida, u fanning qonun va nazariyalarini o'zida umumlashtirgan o'quv kitobi ekanligi xususida fikr yuritiladi. Shu nuqtayi nazardan, umumiy o'rta ta'lim maktablarida foydalaniladigan darsliklar o'quvchining umumiy kamolotida alohida o'rin egallaydi. Darsliklar ko'p yillik pedagogik, psixologik izlanishlar, ilg'or tajribalar hamda jahon standarti namunalari asosida tuzilgan bo'lishi lozim. Xususan, boshlang'ich sinflar uchun yaratilgan darsliklarning tili sodda, ravon va tushunarli, o'quvchi yoshi hamda psixologik xususiyatiga mos bo'lishi, ularning nutqi va dunyoqarashining o'sishiga yordam berishi kerak. Darsliklardagi har bir mavzu o'zidan oldingi mavzuni to'ldirib, oddiydan murakkabga tomon rivojlanib borishi zarur. U o'quvchilarga odob-axloqni o'rgatishga xizmat qilishi, ularda ona-Vatanga mehr-muhabbat, kishilarga g'amxo'rlik, mehribonlik, iltifotlilik, mehnatsevarlik, kamtarlik, vijdonlilik kabi ijobiy fazilatlarini tarbiyalashga xizmat qilmog'i lozim.

Kalit so'zlar: darslik, didaktik talab, fan, o'quv material, topshiriq, bilim, ko'nikma.

В статье рассматривается о том, что учебники - это духовно-идеологическая, научно-методическая книга, написанная на высоком уровне, в рамках определенной дисциплины, в которой обобщены законы и теории науки. С этой точки зрения учебники, используемые в общеобразовательных школах, занимают особое место в общей зрелости ученика. Учебники должны составляться на основе многолетних педагогических, психологических исследований, передового опыта и образцов мирового стандарта. В частности, язык учебников, созданных для начальных классов, должен быть простым, беглым и понятным, соответствовать возрасту и психологической природе ученика, способствовать развитию его речи и мировоззрения. Необходимо, чтобы каждая тема в учебниках развивалась от простого к сложному, дополняя тему, которая ей предшествовала. Это должно служить обучению студентов хорошим манерам, воспитанию в них таких положительных качеств, как любовь к Матери - Родине, забота о людях, доброта, обходительность, трудолюбие, смирение, добросовестность.

Ключевые слова: учебник, дидактическое требование, наука, учебный материал, задание, знания, умения.

The article reflects on the fact that textbooks are a spiritual-ideological, scientific-methodical book written at a high level, within a certain discipline, in which the laws and theories of science are generalized. From this point of view, textbooks used in general education schools occupy a special place in the overall maturity of the student. Textbooks should be compiled on the basis of many years of pedagogical, psychological research, best practices and samples of the world standard. In particular, the language of textbooks created for primary classes should be simple, fluent and understandable, correspond to the age and psychological nature of the student, contribute to the development of his speech and worldview. It is necessary that each topic in textbooks develops from simple to complex, complementing the topic that preceded it. This should serve to teach students good manners, to bring up in them such positive qualities as love for the Motherland, caring for people, kindness, courtesy, diligence, humility, conscientiousness.

Keywords: textbook, didactic requirement, science, educational material, task, knowledge, skills.

Kirish. Xalqimiz madaniyatining rivojlanish tarixida pedagogik fikrlar taraqqiyoti, jumladan, o'quv vositalarining mazmunan va shaklan takomillashuvi muhim ahamiyat kasb etib, usiz ta'lim-tarbiya sohasidagi madaniy-ma'rifiy rivojlanishni aniq tasavvur qilib bo'lmaydi.

“Darslik - DTS, o'quv dasturlari, metodik va didaktik talablari asosida belgilangan, milliy istiqloq g'oyalari sindirilgan, muayyan o'quv fanining mavzulari to'liq yoritilgan, tegishli fanning asoslarini mukammal o'zlashtirilishiga qaratilgan davlat nashridir.

Har bir ta'lim turining maqsad va vazifalarini qamrab olgan, bilim oluvchilarning yoshi va boshqa xususiyatlarini hisobga olgan o'z darsliklari bo'ladi. Odatda, darslik o'quv fanining nomi bilan yuritiladi.

Darslikda nazariy ma'lumotlardan tashqari, amaliy-tajriba va sinov mashqlari bo'yicha zarur ko'rsatmalar beriladi. Darslikning yana bir muhim tomoni shundaki, u o'quvchilarga muayyan darajadagi bilim, ko'nikma va malakalarni singdirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich sinf darsliklaridagi har bir she'r, masal, ertak, hikoyalar qiziqarli bo'lib, bir maqsadga, ya'ni, jamiyatda barkamol shaxsni shakllantirishga qaratilgan bo'lishi zarur. Shu bilan bir qatorda, ular o'quvchi-yoshlarda ruhan tetiklik, aqlan komillik, axloqan poklikni ta'minlashi lozim.

Ta'limning muhim o'quv vositasi sifatida darsliklarning ahamiyati beqiyosdir. Uning rivojlanish tarixini o'rganish, eramizdan oldingi ikkinchi ming yillikda darsliklarning dastlabki nusxalari yaratila boshlanganligini ko'rsatadi. Arxeologik qazilmalar natijasida, Sharqda, xususan Furot va Dajla daryolari oralig'ida yashagan qadimgi xalqlar sopol taxtachalarga bitgan matn qoldiqlari topilgan. Shu topilmalar qadimda «qo'llanma» va «darslik» vazifasini o'tagan. Keyinchalik boshqa Sharq xalqlarida papirus yoki pergamentlarga bitilgan qo'lyozma o'quv kitoblari vujudga kela boshlagan. Ular ma'lum bir soha, kasbga o'rgatish uchun asosiy manba vazifasini o'tagan.

Asosiy qism. Har tomonlama yetuk, komil insonni shakllantirish ta'lim-tarbiya jarayonida kutilgan asosiy natija ekan, yoshlarimizga kompleks tarbiya berishimiz lozim. Ayniqsa, ularda fuqarolik hissini shakllantirish, ularning huquqiy madaniyatini o'stirish, vatanparvar va baynalminal insonlar qilib yetishtirishga, mustaqil fikrlash ko'nikmalarini o'stirishga alohida ahamiyat qaratishimiz kerak.

Boshlang'ich sinf o'qituvchilari quyidagi zamonaviy talablarga javob berishi kerak.

1. Boshlang'ich ta'limning eng yangi yutuqlaridan, ilg'or pedagogik amaliyotdan foydalanish, darsni o'quv tarbiya jarayoni qonuniyatlari asosida qurish.

2. Darsda barcha didaktik tamoyil va qoidalarning optimal nisbatini amalga oshirish.

3. O'quvchilarning mahsuldor bilish faoliyatini ularning qiziqishlari, ehtiyojlari, qobiliyatlarini inobatga olgan holda tegishli shart-sharoitlarni taminlash.

4. O'quvchilar anglaydigan predmetlararo aloqalarni o'rnatish.

5. Ilgari olingan bilim va ko'nikmalar bilan aloqa. O'quvchilar erishgan rivojlanish darajasiga tayanish,

6. Shaxs rivojlanishini motivatsiyalash va faollashtirish.

7. O'quv tarbiyaviy faoliyatning barcha bosqichlarining mantiqiyliigi va hissiyligi.

8. O'qitishning pedagogik vositalarda samarali foydalanish.

9. Hayot bilan aloqa, o'quvchilarning shaxsiy tajribasi bilan aloqa.

10. Amaliy-zaruriy bilimlar, ko'nikma, o'quv tafakkur va faoliyatning ratsional usullarini shakllantirish.

11. O'qish uquvini shakllantirish.

12. Har bir darsni puxta loyihalashtirish prognozlash, diagnostika qilish va rejalashtirish.

Darslarni mavzular bo'yicha rejalashtirish mumkin. Darslar tafakkur va mantiqiy aloqalar, shakl va mashg'ulotlar turini hisobga olgan holda ularni tizimli birlashtirishi mumkin. O'qituvchi mavzularni belgilaydi. Har bir sinfning aniq bilish imkoniyatlarini aniqlagandan so'ng o'qituvchi mavzularni rejalashtirish asosida dars bo'yicha rejani tuzadi.

O'qitishni faqat materialni bayon qilish bilan cheklab bo'lmaydi. O'qitish o'qituvchi faoliyatini barcha bosqichlarini yaxlitligini talab qiladi. Bu darsga tayyorlanishdan boshlab, uni o'tkazish va natijalari bilan tugaydi. Darsga tayyorlanishning har bir bosqichi qator funksiyalarni amalga oshiradi.

Gnostik funksiya:

- o'quv materiallarining mazmunini tushunish;

- bo'lim, mavzular, kursni yaxlitlikda o'rganish maqsadlariga ko'ra didaktik maqsadni shakllantirish;

- dars turini aniqlash;

- dars tuzilmasini aniqlash.

Qurilmali funksiya:

- sinf o'quvchilari tarkibini o'ziga xos xususiyatini tahlil qilish;

- o'qitish va o'qishning vosita hamda usullarini tanlash;

- o'quvchilar bilishning uch darajasini: qayta tiklaydigan, o'zgartiruvchi, ijodkor-izlanuvchanlikni qamrab oladigan bilimni o'z ichiga olgan o'quvchining faoliyatini yetakchiligini aniqlash.

Insoniyatning tarixiy tarqqiyoti voqea-hodisalari juda boy va xilma-xil. Maktab boshlang'ich sinf ta'limida ana shu tarixiy voqealarni turkumlash, asosida umumlashtirib olinadi. Qaysiki, ular tarixiy taraqqiyotning asosini tashkil qiladi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining bilim saviyasi, dunyoqarashi va o'qituvchilik malaka, ko'nikmasi boshlang'ich sinf darsining

76 samaradorligini ta'minlashdagi eng asosiy omil hisoblanadi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nazariy bilimining yuqori darajada bo'lishi o'zining nazariy bilimini boshlang'ich sinfni o'qitishda foydalana olishi muhim ahamiyatga ega. Chunki o'qituvchi voqea hodisalarning mohiyat-mazmunini ochib berishi lozim. Boshlang'ich sinf o'qituvchisi boshlang'ich ta'limning dolzarb muamolari, yutuqlari to'g'risida tushunchaga ega bo'lishi lozim.

2. O'quv predmetlari, darslik va uning tuzilishi, davlat ta'lim standartlari. Har bir o'quv predmetida o'ziga oid fanning umumiy asoslari beriladi. Fan va o'quv predmeti bir-biridan quyidagi belgilariga ko'ra farq qiladi.

1. Fan hajm va mazmun jihatdan keng bo'lib, unda shu fanga oid g'oyalar, qarashlar, bilimlar, tushunchalarning barchasi o'z aksini topadi. O'quv predmeti esa hajm va nisbatan tor bo'lib unda bolalarning hayotiy tajribalari, real imkoniyatlariga mos keladigan bilimlarni o'rgatish ko'zda tutiladi.

2. Fan hamma uchun yosh-u qari, o'zbek-u qozoqqa bir xil xizmat qiladi. O'quv predmetlari esa faqat yoshlarga mo'ljallab tuziladi.

3. Fan va o'quv predmetining faqat o'zigagina xos vositalari mavjud.

4. Fan o'zini –o'zi rivojlantiradi. O'quv predmetlari esa yoshlarni ma'lumotli qiladi. Rivojlantiradi, tarbiyalaydi.

Lekin farqlarga qaramasdan ular o'zaro uzviy bog'langan. Fan taraqqiyoti o'quv predmetlarining mazmuni, mundarijasiga ta'sir etadi. Fan rivojlangan sari o'quv predmetlari sayqallashib takomillashib boradi.

O'quv predmetlarida ko'zda tutilgan muamolar o'quv predmetlariga oid ma'lumot mazmuni tanlash, ko'nikma- malakalarni shakllantirish meyorlarni belgilash, bolalarning yoshi, tayyorgarlik darajasiga mos topshiriqlar tizimini ishlab chiqish kabi funksiyalarni bajaradi.

O'quv darsliklari va ularning tuzilishi. Darslik o'quv jarayoning zarur qismidir. Ko'p vaqtlardan biri u o'qitishning eng muhim vositasi hisoblanadi. Darslik- o'quvchilarning ikkinchi muallimi. Chunki u avvalo o'quvchi uchu zarur qo'llanmadir.

Darslik- davlat ta'lim standarti, o'quv dasturi, metodik va didaktik talablar asosida tayyorlanadigan mmajmua. Har bir o'quv fanining mazmuni darslikda batafsil yoritiladi. Darslik tegishli fanga oid ilmiy bilim asoslarini dasturga didaktik talablarga muvofiq ravishda bayon qiluvchi kitobdir.

Darsliklarni yangi avlodini yaratishda Davlat ta'lim standarti talablari va o'quv dasturi hajmida meyorlangan o'quv yuklamasining modeli va taqdim etilayotgan o'quv materiallarning ta'limiy –

tarbiyaviy qiymatligini ta'minlash parametrlariga o'quvchilarni yangi bilim va axborotlar bilan qurollantirishning didaktik va texnologik asoslariga tayanish maqsadga muvofiqdir.

Darslik yaratish muamosining muhim masalalari sifatida quyidagilarni ta'minlash alohida ahamiyatga ega.

- o'quv fani asoslarining mazmuni, ya'ni o'quv modeli bilan o'quvchilar bilish faoliyati ko'rinishlarini uyg'un holda ifodalash;

- ko'p tarmoqli o'quv materiallarini taqdim etish;

- gippermatnlarni berish, multemedium yondashuvga asoslanish;

- informatsion banklarni taqdim etish;

- o'quv materiallarni texnik va texnologik talablar asosida ifodalash;

- ta'lim jarayonini darsliklar, o'quv qo'llanmalar, metodik vositalar, o'quv lug'atlari va diafilmlar bilan ta'minlashga erishish;

- darslik va o'quv qo'llanmalar ta'lim jarayoning axborotli moduli sifatida namoyon bo'lishini ta'minlash uchun keng ko'lamli tadqiqotlarni yo'lga qo'yish;

- integrativ darsliklar yaratishni taminlash.

O'quvchilarning o'quv qo'llanmalaridan foydalanishlari ularning o'quv materiallari ustida tizimli ish olib borishlari bilim, ko'nikma va malakalar bilan yanada mukammalroq qurollanishlariga keng imkoniyatlar yaratadi.

O'quv adabiyotlarining shakllari. "Milliy dastur"da o'quv tarbiya jarayonini yuqori sifatli o'quv adabiyotlar va yangi o'quv uslubiy majmualar bilan to'liq taminlash vazifalari belgilandi. Bunda o'quv adabiyotlari an'anaviy va elektron adabiyot shaklida bo'lishi ko'rsatildi.

An'anaviy o'quv adabiyotlar- ta'lim oluvchilarning yoshi va psixofiziologik xususiyatlari, ma'lumotlar hajmi, shriftlari, qog'oz sifatida muqova turi va boshqa ko'rsatkichlarni hisobga olgan holda qog'ozda bosiladigan o'quv adabiyotlar.

Elektron o'quv adabiyotlar- zamonaviy axborot va kompyuter texnologiyalarning ma'lumotlarini jamlash, tasvirlash, saqlash, va taqdim etish imkoniyatlari asosida yaratiladigan o'quv adabiyotlar.

O'quv adabiyotlarining quyidagi turlari mavjud. Darslik- davlat ta'lim standarti o'quv dasturi, metodik va didaktik talablar asosida belgilangan milliy istiqolol g'oyalari singdirilgan, muayan o'quv fanining mavzulari to'liq, yoritilgan, tegishli fanning asoslarini mukammal o'zlashtirishiga qaratilgan davlat nashri.

O'quv qo'llanmalar- darslikni qisman to'ldiruvchi muayyan fan dasturi bo'yicha tuzilgan va fan asoslarining chuqur o'zlashtirilishini

ta'minlovchi ayrim bob va bo'limlarni keng tarzda yoritishga yoki amaliy mashq va mashg'ulotlar yechimiga mo'ljallangan davlat nashridir.

Lug'at – aniq bir tartibda joylashtirilgan so'zlar to'plami, ularning mazmuni, ishlatilishi, kelib chiqishi, boshqa tildagi tarjimai haqida ma'lumot beruvchi, u bilan belgilanuvchi predmetlar haqida axborot beruvchi davlat nashri.

Ma'lumotlar to'plami- foydalanishga qulay shaklda yaratilgan, muayyan fanni yoki ta'lim yo'nalishini o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan, isbot talab qilmaydigan ma'lumotlar, ilmiy ko'rsatgich va o'lchamlar, turli belgi va raqamlardan, ilmiy-ijtimoiy siyosiy, amaliy, iqtisodiy, madaniy, va boshqa sohalaridagi qisqacha ma'lumotlardan tashkil topgan davlat nashri.

Ma'ruzalar kursi- fanning o'quv dasturi bo'yicha undagi barcha mavzularning asosiy mazmuni qisqa yoritilgan, birlamchi yangi bilimlarni olishga qaratilgan, foydalaniladigan asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar ko'rsatilgan, o'z-o'zini nazorat qilishga oid savollar turkumi, mavzuga tegishli tayanch- atama, va iboralar keltirilgan kichik adadli davlat nashri.

Metodik ko'rsatma- muayyan fanning o'quv dasturi bo'yicha kurs ishlari, laboratoriya va amaliy ishlarni bajarish tartibi aniq va batafsil ifodalangan holda ushbu fan bo'yicha talabalarda zarur amaliy ko'nikmalar hosil qilishga mo'ljallangan ta'lim muassasalarning ilmiy kengashi tavsiyasi asosida nashr etiladigan kichik adadli tarqatma material.

Davlat ta'lim standartlari. Davlat ta'lim standartini bajarish O'zbekiston Respublikasining barcha ta'lim muassasalari uchun majburiydir. Umumiy o'rta ta'lim davlat ta'lim standartida ta'lim- tarbiya tuzilishi, o'quvchilarni rivojlantirish mazmuni, shakllari, metodlari, va vositalarida o'z aksini topgan tub o'zgarish maqsadlari nazarda tutilgan.

Umumiy o'rta ta'lim davlat ta'lim standartini joriy etish quyidagilarga yordam beradi.

1. Ta'lim muassasalarning turlari, umumiy o'rta ta'lim olish shakllari xilma- xil bo'lgan sharoitda O'zbekiston Respublikasida ta'limiy makon birligi.

2. Ma'lum rag'batlantiruvchi omillar asosida o'quvchilarda o'qishga bo'lgan quyidagi ijodiy motivlarni shakllantirish.

a) o'quv materiallarni tushunarligini oshirish;

b) o'quv yuklamasini meyorlashtirish;

d) o'quvchilarning umumiy tayyorgarlik darajasiga qo'yiladigan talablarni va uni baholash mezonlarini anglab yetishlari.

3. Bir xillashtirilgan o'lchovlar va o'lchov tartiblari asosida o'quvchilarning tayyorgarlik sifatiga obyektiv baho berish.

4. Pedagog mehnati natijalarini o'quvchilar erishgan o'quv yutuqlarining davlat ta'lim standartlariga mosligini hisobga olgan holda baholashga o'tish.

5. Asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish.

6. O'quv rejasida o'quvchilarning qobiliyatlari, qiziqishlari va moyilliklariga ko'ra tanlab shug'ullanishlari uchun kafolatlangan vaqt ajratish.

Umumiy o'rta ta'limning vazifalari. O'quvchilarning tizimli bilim olishlarini ta'minlash, ularda bu bilimlarni o'zlashtirish ehtiyojini o'stirish, tayanch o'quv, ilmiy va umummadaniy bilimlarni shakllantirish, mehnat ko'nikmalarini, ijodiy mustaqil fikrlashni, kasb tanlashga va tevarak atrofdagi olamga ongli munosabatni shakllantirishdan iborat.

Ta'lim tarbiyaning birligi, ta'lim metodlari. Har bir o'qituvchi shuni anglab yetishi kerakki, o'quv jarayonini samarali qurish bu ishda o'zini oqlagan pedagogik qoidalar, didaktik qoidalarni hozirgi zamon sharoitidagi yangi masalalarni hal qilishga ijodiy foydalangan holda ulardan butunlay va o'zaro aloqada foydalanish demakdir.

Ijtimoiy taraqqiyotning har bir davridagi maktabning tarixiy tajribasi ta'lim vazifasini ma'lum bir tizimsiz bajarib bo'lmashligini ko'rsatadi. Ta'limda izchillikka rioya qilib o'qitish lozim toki, bugun o'rganilgan bilimlar kecha o'rganilganini mustahkamlasin, ertaga o'rganiladiganlariga zamin hozirlasin.

Muhokama va natijalar. Tizimlilik va izchillik o'quvchilarda har qaysi o'quv fanlarining bir- biri bilan uzviy bog'liq bo'lishini ko'rsatishda ham muhim ahamiyatga ega. Ta'lim va tarbiya asosiy qoidalardan hisoblanadi. O'quv fanlarining har biri hatto ayrim mavzu va mavzuchalar ham tarbiyalovchilik xususiyatiga ega. O'qitish jarayonida onglilik va faollik o'quvchilarning ilmiy bilimlarini hamda ularni amalda qo'llash, usullarini ongli va faol egallab olishini ularda ijodiy tashabuskorlik, o'quv faoliyatida mustaqillik tafakkur, ilmiy dunyoqarash, e'tiqod tarkib toptirishni nazarda tutadi.

Inson ilmiy bilimlarni o'zlashtirib olishigina emas, balki bu bilimlarni amalda qo'llay olishi ham kerak. Ta'lim jarayonida nazariya bilan, amaliyotning birligi, qoidasining izchillik bilan amalga oshirilishi natijasida o'quvchilar o'quv materialining tub mohiyatini, tabiat va jamiyat taraqqiyoti qonuniyatlarini ilmiy asosda atroflicha to'g'ri, chuqur tushunib oladilar va kelajak amaliy faoliyatlari uchun zarur bo'lgan mahorat, ko'nikma, va malakalar hosil qiladilar.

78 **O'qituvchining darsga tayyorgarligi.** Dars mashg'ulotlariga tayyorlanish o'quv yili boshlang'ich sinf kursi dasturlarini o'rganishdan boshlanadi. O'qituvchi mavzular bo'yicha boshlang'ich sinflarda tizimli dars beradi. Bu hujjatlar asosida o'qituvchi dalillar va tushunchalar tizimini aniqlashtiradi. Ular o'quvchilarning haxs sifatida rivojlana borishlari bilan o'rganish chuqurlashib boradi. Keyin o'qituvchi bu tizimni maktab darsliklarida qanday aks etganini ularning strukturasi va mazmuni qandayligi, o'quv materialni bayon qilish mazmuni metodik aparat o'rganiladi. Har bir sinfnig aniq bilish imkoniyatlarini aniqlagandan so'ng o'qituvchi mavzularni rejalashtirish asosida dars bo'yicha loyiha tuzadi.

O'qitishni faqat materialni bayon qilish bilan cheklab bo'lmaydi. O'qitish o'qituvchi faoliyatining barcha bosqichlari yaxlitligini talab qiladi. Bu darsga tayyorlanishdan boshlab uni o'tkazish va natijalari bilan tugaydi. Darsga

tayyorlanishning har bir bosqichi qator funksiyalarni bajaradi.

Xulosa. Boshlang'ich ta'limga oid didaktik materialning ta'lim jarayoniga qadar bo'lgan holati darslik muallifining pedagogik layoqatiga, uning ta'lim jarayoni mohiyatini bilishiga, ma'lumot mazmuniga pedagogik ishlov berish va didaktik loyihalash sohasidagi mahoratiga bog'liq.

Boshlang'ich ta'limga taalluqli didaktik materialning ikkilamchi loyihalari dars loyihasi, ko'rgazmali qurollar (tabiiy materiallar, illyustratsiya, chizma, audio va video materiallar), o'quv topshiriqlari tizimi (test topshiriqlar, o'yin topshiriqlari, tarqatma materiallar to'plamlari)dan iborat bo'lib, ularga pedagogik jihatdan ishlov berilib, darslikdagi mavjud holatdan yangi holatga o'tkaziladi. Boshlang'ich ta'lim o'quv-didaktik materialini umumlashtirish, umumiy qoida va qonuniyatlarga ko'ra alohida misol, topshiriqlar asosida oydinlashtirish mualliflarning tajriba va mahoratlariga bog'liq.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni. Qonunchilik palatasi tomonidan 2020-yil 19-mayda qabul qilingan. O'RQ-637. 23.09.2021. <https://lex.uz/ru/docs>
2. <https://lex.uz/docs/-6008663>
3. В. П. Беспалько. Теория учебника: Дидактический аспект / В. П. Беспалько. – М.: Педагогика, 1988. – 160 с.
4. И. К. Журавлев. Особенности учебников по учебным предметам с ведущими компонентами «способы деятельности» и «формирование эмоционально-ценностных отношений» / И. К. Журавлев // Каким быть учебнику: Дидактические принципы построения. – М.: Изд-во РАО, 1992. – Ч. 2. – С.45-95.
5. Д. Д. Зуев. Школьный учебник / Д. Д. Зуев. – Ереван: ЛУИС, 1987. – 352 с.
6. Ю. К. Бабанский. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований / Ю. К. Бабанский. – М.: Педагогика, 1982. – 192 с.
7. Э. Г. Гельфман. Психодидактика школьного учебника. Интеллектуальное воспитание учащихся / Э. Г. Гельфман, М. А. Холодная. – М.: Питер, 2006. – 384 с.